

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

Бочарова Ю.Г., Кожухова Т.В., Чернега О.Б., Кошель В.О.,
Воробйова Ю.М., Яковенко Ю.В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

Ступінь: бакалавр

Кривий Ріг
2020

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

Бочарова Ю.Г., Кожухова Т.В., Чернега О.Б., Кошель В.О.,
Воробйова Ю.М., Яковенко Ю.В.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»

Ступінь: бакалавр

Затверджено на засіданні
кафедри економіки та міжнародних
економічних відносин
Протокол № 8
від “10” грудня 2020 р.

Схвалено навчально-методичною радою
ДонНУЕТ
Протокол № 5
від “28” січня 2021 р.

Кривий Ріг
2020

УДК 339.972

Бочарова, Ю.Г.

Міжнародна економіка [Текст] : метод. рек. до вивч. дисц. / Бочарова Ю.Г., Кожухова Т.В., Чернега О.Б., Кошель В.О., Воробйова Ю.М., Яковенко Ю.В., Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. економіки та міжнародних економічних відносин. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. 93 с.

Методичні рекомендації призначені для здобувачів вищої освіти і включають інформацію щодо змісту модулів та тем дисципліни, планів семінарських занять, завдань з організації самостійної роботи та розподілу балів за видами робіт, що виконуються здобувачами протягом вивчення дисципліни.

УДК 339.972

© Бочарова Ю.Г., Кожухова Т.В., Чернега О.Б., Кошель В.О., Воробйова Ю.М., Яковенко Ю.В., 2020

© Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
ЧАСТИНА 1. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
ЧАСТИНА 2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	11
Змістовий модуль 1.	12
Змістовий модуль 2.	14
ЧАСТИНА 3. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.....	24
Змістовий модуль 1.	25
Змістовий модуль 2.	41

ВСТУП

Вивчення теорій міжнародної економіки набуває особливої актуальності в сучасних умовах, оскільки інтернаціоналізація товарних і фінансових ринків, що поглиблюється, взаємозв'язок, що посилюється, і взаємозалежність національних економік все більше впливають на розвиток кожної окремої країни. Економічні спади, фінансові і валютні кризи, спочатку виникаючи в окремих країнах або регіонах, неминуче набувають глобального характеру. Урахування цієї обставини є необхідною умовою проведення ефективної макроекономічної політики. Більш того, сьогодні стає все більш очевидним, що жодна з країн не може успішно вирішувати економічні проблеми, не координуючи свою національну політику з політикою, що проводиться іншими країнами

Таким чином, міжнародна економіка – одна з найважливіших дисциплін, що забезпечує підготовку сучасних фахівців економічних спеціальностей, оскільки формує уявлення про сучасний контекст розвитку, розширює кругозор, і, як наслідок, інформаційну базу для прийняття управлінських рішень, що суттєво та позитивно впливає на їх ефективність.

Метою вивчення дисципліни є формування системи знань про соціально-економічні проблеми світового господарства, про закономірності розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, вивчення теоретичних основ світової економіки, специфіки формування, особливостей та тенденцій сучасного її розвитку.

Завдання: дослідження сутності міжнародної економіки, міжнародних економічних відносин та їх середовища; визначення форм міжнародних економічних відносин; вивчення особливостей формування, розвитку і сучасного існування міжнародної торгівлі; аналіз основних видів міжнародної міграції робочої сили та її причин; дослідження сучасного міжнародного ринку технологій, особливостей існування і функціонування; аналіз форм міжнародного руху капіталу; характеристика сучасних міжнародних валютних відносин; дослідження проблем та перспектив сучасної міжнародної економічної інтеграції.

Особливості дисципліни. Міжнародна економіка – гібридна дисципліна, яка поєднує аудиторну (32 години лекцій та 32 години практичних занять) та позааудиторну активності (Moodle), передбачає формування системи знань про сучасний стан, особливості та закономірності розвитку зовнішньоекономічних зв'язків окремих суб'єктів міжнародних економічних відносин та світової економіки в цілому.

ЧАСТИНА 1.
ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни денна/заочна форма навчання
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Вибіркова дисципліна
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	32 / 8
Практичні / семінарські, годин	32 / 8
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	86 / 134
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних	4
самостійної роботи студента	5,375
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль – формування системи знань про соціально-економічні проблеми світового господарства, про закономірності розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, вивчення теоретичних основ світової економіки, специфіки формування, особливостей та тенденцій сучасного її розвитку.

Завдання: дослідження сутності міжнародної економіки, міжнародних економічних відносин та їх середовища; визначення форм міжнародних економічних відносин; вивчення особливостей формування, розвитку і сучасного існування міжнародної торгівлі; аналіз основних видів міжнародної міграції робочої сили та її причин; дослідження сучасного міжнародного ринку технологій, особливостей існування і функціонування; аналіз форм міжнародного руху капіталу; характеристика сучасних міжнародних валютних відносин; дослідження проблем та перспектив сучасної міжнародної економічної інтеграції.

Предмет: міжнародні економічні відносини.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Міжнародна економічна система

Тема 2. Міжнародна економічна діяльність

Тема 3. Світовий ринок товарів та послуг

Тема 4. Прямі, портфельні інвестиції та міжнародне співробітництво

Тема 5. Світовий фінансовий ринок

Тема 6. Світовий ринок праці

Тема 7. Міжнародна трудова міграція

Тема 8. Міжнародна регіональна інтеграція та глобалізація економічного розвитку.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні засади функціонування міжнародної економіки					
Тема 1. Міжнародна економічна система	18	4	4		10
Тема 2. Міжнародна економічна діяльність	18	4	4		10
Разом за змістовим модулем 1	36	8	8	0	20
Змістовий модуль 2. Форми міжнародних економічних відносин					
Тема 3. Світовий ринок товарів та послуг	24	6	6		12
Тема 4. Прямі інвестиції та міжнародне співробітництво	20	4	4		12
Тема 5. Світовий фінансовий ринок	20	4	4		12
Тема 6. Світовий ринок праці	14	2	2		10
Тема 7. Міжнародна трудова міграція	18	4	4		10
Тема 8. Міжнародна регіональна інтеграція та глобалізація економічного розвитку.	18	4	4		10
Разом за змістовим модулем 2	114	24	24	0	66
Усього годин	150	32	32	0	86

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	2	3
1	Семінар – розгорнута бесіда Етапи еволюції міжнародної економічної системи	2
2	Семінар – розгорнута бесіда Класифікація країн світу	2
3	Семінар – розгорнута бесіда Суб'єкти та об'єкти міжнародної економічної діяльності	2
4	Семінар з виконанням розрахункових задач Система національних рахунків	2
5	Семінар з виконанням розрахункових задач Світовий ринок товарів	2
6	Семінар з виконанням розрахункових задач Світовий ринок послуг	2
7	Семінар з виконанням розрахункових задач Регулювання зовнішньоторговельних операцій та міжнародної торгівлі	2
8	Семінар з виконанням розрахункових задач Прямі інвестиції	2
9	Семінар-дискусія Міжнародне співробітництво	2
10	Семінар з виконанням розрахункових задач	2

1	2	3
	Світовий фінансовий ринок	
11	Семінар з виконанням розрахункових задач Світовий ринок деривативів	2
12	Семінар з виконанням розрахункових задач Світовий ринок праці	2
13	Семінар з виконанням розрахункових задач Міжнародна трудова міграція та фактори, що на неї впливають	2
14	Семінар з виконанням розрахункових задач Регулювання міграційних процесів	2
15	Семінар-дискусія Міжнародна регіональна інтеграція	2
16	Семінар-дискусія Глобалізація	2
Всього		32

5. Розподіл балів, які отримують студенти

- вид контролю: екзамен

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми практичного заняття	Аудиторна робота					Позаауди торна робота	Сума балів
	Тестові завдан- ня	Ситуацій- ні завдання, задачі	Обговорен-ня теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Завдання для самостійного виконання	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
Змістовий модуль 1							
Семінар 1			1				1
Семінар 2	1		1				2
Семінар 3			1				1
Семінар 4	1	1	1			2	5
Разом змістовий модуль 1	2	1	4	0	4	2	13
Змістовий модуль 2							
Семінар 5		1	1				2
Семінар 6		1	1				2
Семінар 7	1	1	1			2	5
Семінар 8		1	1				2

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	
Семінар 9	1		1			2	4	
Семінар 10		1	1			2	4	
Семінар 11	1	1	1				3	
Семінар 12	1	1	1				3	
Семінар 13		1	1				2	
Семінар 14	1	1	1				3	
Семінар 15			1				1	
Семінар 16	1		1				2	
Разом змістовий модуль 2	6	9	12	0	4	6	37	
Разом								50

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота			Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	100
15	20	15	

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами екзамену та за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	
60-69	E	3, «задовільно»
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

**ЧАСТИНА 2.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ ДО
СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

Семінар 1 «Етапи еволюції міжнародної економічної системи» *Семінар – розгорнута бесіда*

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Предмет вивчення дисципліни, її місце серед інших економічних дисциплін
Основні поняття: система, міжнародна економічна система (МЕС).

Етапи розвитку МЕС.

Інтернаціоналізація та міжнародний поділ праці.

Рівні міжнародного поділу праці.

Семінар 2 «Класифікація країн світу» *Семінар – розгорнута бесіда*

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Групування країн світу.

Міжнародні організації та їх внесок у групування країн сучасного світу.

Розвинуті країни світу.

Країни з перехідною економікою.

Країни, що розвиваються.

2. Індивідуальне тестування

Семінар 3 «Суб'єкти та об'єкти міжнародної економічної діяльності» *Семінар – розгорнута бесіда*

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Міжнародна економічна діяльність та міжнародне економічне співробітництво як чинники світового економічного зростання та розвитку.

Форми міжнародної економічної діяльності.

Регулювання міжнародної економічної діяльності.

Принципи міжнародної економічної діяльності держави.

Міжнародні економічні договори як головний інструмент міжнародної економічної діяльності держав.

Регулювання міжнародної економічної діяльності суб'єктів міжнародного права: цілі та механізми.

Держава як міжнародний економічний агент.

Міжнародна економічна діяльність фізичних та юридичних осіб.

Семінар 4 «Система національних рахунків» Семінар з виконанням розрахункових задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Система національних рахунків (СНР): її значення та еволюція.

Модель загальної рівноваги (МЗР).

Показники СНР та їх взаємозв'язок.

Національний дохід.

Чистий внутрішній продукт.

Валовий внутрішній продукт.

Валовий національний продукт

Чистий факторний дохід.

Валовий національний наявний дохід.

Чисті трансферти.

Сальдо поточних операцій платіжного балансу.

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення задач

1. Використовуючи методику розрахунку показників системи національних рахунків, знайти валовий внутрішній продукт і споживання, якщо відомо:

<i>Дано</i> (млн.дол.):		Знайти:
Експорт	87	Валовий внутрішній продукт -?
Абсорбція	420	Споживання -?
Чисті трансферти	64	
Торговий оборот	220	

2. Використовуючи методику розрахунку показників системи національних рахунків, знайти валовий внутрішній продукт і споживання, якщо відомо:

<i>Дано</i> (млн.дол.):		Знайти:
Абсорбція	54	Чистий факторний дохід-?
Валовий національний продукт	342	Валовий національний дохід -?
Чисті трансферти	15	
Торговий оборот	172	
Торговельне сальдо	28	

3. Використовуючи методику розрахунку показників системи національних рахунків, знайти валовий внутрішній продукт і споживання, якщо відомо:

<i>Дано</i> (млн.дол.):		Знайти:
1		2
Національний дохід	160	Непрямі податки
Амортизація основного капіталу	27	ВВП
ЧВП	180	

1		2
ТО	120	
ТС	38	

4. Використовуючи методику розрахунку показників системи національних рахунків, знайти валовий внутрішній продукт і споживання, якщо відомо:

<i>Дано</i> (млн.дол.):		Знайти:
А	230	ВНП
НД	110	САВ
Тч	64	
ТО	149	
Імпорт	37	
Дчф	46	

5. Використовуючи методику розрахунку показників системи національних рахунків, знайти валовий внутрішній продукт і споживання, якщо відомо:

<i>Дано</i> (млн.дол.):		Знайти:
Імпорт	28	ВНП
Споживання	270	ВНД
Тч	13	
Дч.ф.	38	

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ФОРМИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Семінар 5 «Світовий ринок товарів» Семінар з виконанням розрахункових задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Сутність міжнародної торгівлі.

Основні теоретичні моделі міжнародної торгівлі.

Світові ринки.

Система показників розвитку світової торгівлі.

Світові товарні ринки. Системи кодування товарів. Ціноутворення

2. Вирішення задач

1. Використовуючи теорії абсолютних або порівняльних переваг розрахувати вигоду від торгівлі для Німеччини і США, якщо витрати праці для виробництва труб і комп'ютерів наступні:

<i>Товар</i>	<i>Німеччина</i>	<i>США</i>
Труби (година / тонн)	4	2
Комп'ютери (годину / шт)	3	9

2. Використовуючи теорії абсолютних або порівняльних переваг розрахувати вигреш від торгівлі для Франції і Німеччини, якщо продуктивність праці для виробництва футбольних м'ячів і тенісних ракеток наступні:

<i>Товар</i>	<i>Франція</i>	<i>Німеччина</i>
М'ячі (шт / год)	6	1
Ракетки (шт / год)	4	2

3. Українська ферма продукує пшеницю та молоко, для чого максимально може використати 800 год. праці та 1200 га землі. Виробництво 1 т пшениці потребує 20 год. праці та використання 10 га землі. Виробництво 1 т молока потребує 8 год. праці та 16 га землі.

1. Які фактори виробництва відносно більш інтенсивно використовуються для виробництва пшениці? Які – для молока?

2. Чи може ферма виробити 50 т молока та 90 т пшениці одночасно?

4. Якщо в США 120 млн робітників і 200 млн га землі, а в Мексиці – 90 млн робітників і 30 млн га землі, то в якому напрямку буде відбуватись торгівля між країнами:

США експортують трудомісткі товари, а Мексика — землемісткі товари.

США експортують і трудомісткі товари, і землемісткі, а Мексика тільки працемісткі.

США експортують землемісткі товари, а Мексика трудомісткі й землемісткі товари.

США тільки імпортують, а Мексика експортує обидва види товарів.

США експортують землемісткі товари, а Мексика — працемісткі товари.

США експортують землемісткі товари, а Мексика — землемісткі й працемісткі товари.

Семінар 6 «Світовий ринок послуг» **Семінар з виконанням розрахункових задач**

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Міжнародна торгівля послугами.

Класифікація послуг.

2. Вирішення задач

1. Використовуючи теорії абсолютних або порівняльних переваг розрахувати вигреш від торгівлі послугами для України та Німеччини.

<i>Країни</i>	<i>Послуга Х</i>	<i>Послуга У</i>
Україна (год. / од.)	6	2
Німеччина (год. / од.)	1	4

2. Є такі дані про показники експортних операцій країни:

Показники	Базисний рік	Звітний рік
Валютна виручка за реалізовану експортну продукцію (млрд грн)	28,6	31,4
Внутрішня вартість експортної продукції (млрд грн)	26,4	29,9
Витрати на виробництво експортної продукції (млрд грн)	20,6	23,4
Середні залишки оборотних коштів для виробництва експортної продукції (млрд грн)	2,4	2,7

Використовуючи індексні показники в оцінці ефективності зовнішньої торгівлі визначити: а) коефіцієнт віддачі коштів, вкладених в експортну продукцію; б) повну ефективність експорту; в) бюджетну ефективність експорту; г) оборотність коштів, вкладених в експорт. Зробіть висновки.

Семінар 7 «Регулювання зовнішньоторговельних операцій та міжнародної торгівлі»

Семінар з виконанням розрахункових задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Форми торгівлі.

Методи торгівлі.

Інструменти зовнішньоторговельної політики (тарифні, нетарифні).

Міжнародна торгова політика.

ІНКОТЕРМС.

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення задач

1. Застосувавши формули основних показників міжнародної торгівлі, знайти відсутні дані:

Показники	Роки				
	x	$x+1$	$x+2$	$x+3$	$x+4$
1. Експорт	118,13	105,95	100,64		101,27
2. Імпорт			54,68	52,13	
3. Торговий оборот	178,87			149,82	
4. Торговельне сальдо		3,12			0,27
5. ВВП		386,93			402,64
6. Експортна квота	0,31		0,25		
7. Імпортна квота				0,13	
8. Темп зростання експорту					
9. Темп приросту експорту					

2. Підприємство імпортувало на територію України сигарети в кількості 50 тис. Пачок по 20 сигарет в кожній. Митна вартість партії - 150 тис. грн. Ставка мита становить € 5 за 1000 шт., Ставка акцизного збору - 10 грн. за 1000 шт. Курс 1 € склав 5,85 грн. Митний збір стягується в розмірі 0,2%. Визначити суму

платежів, які підлягають сплаті до бюджету при ввезенні товару на митну територію України.

3. Ставка українського імпортного тарифу на іноземну одяг становить 20%, на тканини - 1%. Вартість тканин становить 20% вартості одягу. Розрахувати ефективний рівень митного захисту, якщо: а) якщо імпортне мито на готовий одяг зросте до 40%; б) якщо мито на тканини збільшиться до 10%; в) якщо мито на тканини скоротиться до 0,4%. Зробіть висновки.

4. Світова ціна на цукор становить 250 дол. за тонну. Мито на імпорт цукру в Україну становить 20%. Якби імпорт цукру не обкладався тарифом, його річне виробництво в Україні становило б 2 млн тонн, споживання - 3 млн тонн, імпорт - 1 млн тонн. Після обкладення імпорту митом внутрішнє виробництво цукру збільшилося до 2,4 млн.тонн, споживання скоротилося до 2,8 млн.тонн, імпорт скоротився до 0,4 млн. тонн. Розрахувати вплив введеного тарифу на економіку країни (ефекти захисту вітчизняного виробника і зниження споживання).

Семінар 8 «Прямі інвестиції»

Семінар з виконанням розрахункових задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Прямі іноземні інвестиції.

Форми прямих іноземних інвестицій.

Переваги прямих іноземних інвестицій.

Фактори зростання обсягів прямих іноземних інвестицій.

Портфельні інвестиції.

Ознаки активізації міжнародних портфельних інвестицій.

Причини зростання обсягів міжнародних портфельних інвестицій.

Правила Вальраса.

2. Вирішення задач

1. Відсоткова ставка в Україні в 2016 р становила $r_1\%$ річних, в Росії - $r_2\%$ річних. Прогнозується, що в 2017 р курс гривні по відношенню до літа впаде з E_t до E_{t+1} грн. / руб. За інших рівних умов в якій з двох країн вигідніше інвестувати гроші?

Показник	Познач.	Од. вим.	Варіант							
			1	2	3	4	5	6	7	8
Відсоткова ставка в Україні	rd	%	18,1	16,6	19,0	17,5	18,3	17,0	15,1	20,2
Відсоткова ставка в Росії	rf	%	8,3	7,0	8,2	10,0	6,0	7,5	6,0	7,5
Курс гривні по відношенню до рубля в 2016 р	E_t	грн./руб.	5,6	6,0	5,5	5,6	6,2	6,0	7,0	6,8
Прогнозований курс гривні по відношенню до рубля	E_{t+1}	грн./руб.	7,0	7,5	6,0	6,2	7,4	6,3	7,2	7,0

2. У таблиці, що подана нижче, представлена інформація щодо окремих показників прямих іноземних інвестицій і міжнародного виробництва. Показники прямих іноземних інвестицій і міжнародного виробництва в X-X+4 рр. (млрд. дол. США).

Показники / Роки	Роки				
	X	X+1	X+2	X+3	X+4
Приплив ПІІ	208	317	1271	986	1244
Відплив ПІІ	241	339	1150	893	1323
Накопичена сума ввезених ПІІ	2082	2866	6314	11525	19141
Накопичена сума вивезених ПІІ	2087	2811	5976	12417	20408
Прибуток від накопичених ввезених ПІІ	74	333	616	791	1137
Прибуток від накопичених вивезених ПІІ	120	297	481	902	1251
Світовий ВВП	22121	28264	31895	45273	62909

Питання:

- 1) розрахуйте темпи переміщення і накопичення ПІІ;
- 2) розрахуйте рівень прибутковості накопичених ввезених та вивезених ПІІ;
- 3) визначте питому вагу накопичених ПІІ в світовому ВВП.

3. Сума накопичених ПІІ в країні складає 100 млрд. долл., сума накопичених портфельних інвестицій – 80 млрд. дол., сума отриманих кредитів – 50 млрд. дол. Сума накопичених ПІІ країни за кордоном складає 120 млрд. дол., сума портфельних інвестицій – 50 млрд. дол., сума наданих кредитів іншим країнам – 45 млрд. дол.

Визначте інвестиційну позицію країни.

Семінар 9 «Міжнародне співробітництво» *Семінар-дискусія*

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Міжнародне співробітництво.

Міжнародне співробітництво та прямі іноземні інвестиції.

Міжнародне співробітництво та портфельні інвестиції.

2. Індивідуальне тестування

Семінар 10 «Світовий фінансовий ринок» *Семінар з виконанням розрахункових задач*

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Сутність та структура світового фінансового ринку.

Міжнародні ринки титулів (прав) власності.

Міжнародний ринок боргових зобов'язань.

Міжнародний рух капіталу.

Валютні ринки: види і структура.

Валютний курс і фактори, що впливають на його формування.
 Арбітраж.
 Хеджування.
 Паритет купівельної спроможності.

2. Вирішення задач

1. На міжбанківському міжнародному валютному ринку котируються такі курси доларів за євро (табл.). 1) Який прибуток може отримати арбітражист на кожне євро, куплене за найменшою ціною і продане за найбільшою? 2) Чи існує можливість для двостороннього арбітражу, враховуючи, що трансакційні витрати становлять t_1 , t_2 , t_3 ? 3) Якщо арбітражист в своєму розпорядженні суму А млн. дол., який прибуток він може отримати по одній арбітражній операції без урахування трансакційних витрат?

Показники	Умовні позначення	Од. виміру	Значення
Курс покупки в Нью-Йорку		дол. / євро	1,2883
Курс продажу в Нью-Йорку		дол. / євро	1,2901
Курс покупки в Франкфурті		дол. / євро	1,2862
Курс продажу в Франкфурті		дол. / євро	1,2867
Трансакційні витрати 1	t_1	%	1,50
Трансакційні витрати 2	t_2	%	0,05
Трансакційні витрати 3	t_3	%	0,02
Сума у арбітражиста	А	млн. дол.	1,6

2. Розрахуйте реальні (за роками) курси гривні до долара США і євро за прямим котирування при наступних даних:

Рік	Долар США		Євро	
	Номінальний курс	Дефлятор	Номінальний курс	Дефлятор
2015	1:7	1,11	1:9	1,01
2016	1:5	1,12	1:8	1,11

Семінар 11 «Світовий ринок деривативів» Семінар з виконанням розрахункових задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Фінансові деривативи.
 Механізми обігу фінансових деривативів.
 Опціон.
 Ф'ючерс.
 Варант.
 Своп.

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення задач

1. Сторона А (власник опціону) придбала опціон-пут на продаж акцій у сторони В (надписник опціону) в кількості 100 шт. на дату Х за ціною 5 дол. за шт. при розмірі премії 0,8 дол. за шт. в надії на зниження ціни акцій в майбутньому. Розрахувати прибуток / збиток обох сторін в разі, якщо на призначену дату: 1) очікування власника опціону виправдалися і ціна за акцію складе 4 дол. за шт. 2) очікування власника опціону не виправдалися і ціна за акцію складе 7 дол. за шт.

2. Сторона А (власник опціону) придбала опціон-кол на покупку акцій у сторони В (надписник опціону) в кількості 250 шт. на дату Х за ціною 10 дол. за шт. при розмірі премії 1,3 дол. за шт. в надії на зростання ціни акцій в майбутньому. Розрахувати прибуток / збиток обох сторін в разі, якщо на призначену дату: 1) очікування власника опціону виправдалися і ціна за акцію складе 15 дол. за шт. 2) очікування власника опціону не виправдалися і ціна за акцію складе 7 дол. за шт.

Семінар 12 «Світовий ринок праці»
Семінар з виконанням розрахункових задач
План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Загальна характеристика населення та трудових ресурсів світу.

Якість робочої сили.

Світовий ринок праці та тенденції його розвитку.

Проблеми зайнятості в світовій економіці.

Факторами, що впливають на природний рух населення.

Показники природного руху населення.

Основні елементи якості робочої сили.

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення задач

1. Розрахуйте коефіцієнт щорічного приросту населення у динаміці, зробіть висновки (дані для розрахунку подано нижче).

Кількість населення, тис. осіб

Країна	Рік						
	X	X+1	X+2	X+3	X+4	X+5	X+6
Канада	32283,41	32627,98	32977,33	33327,95	33675,45	34016,59	34349,56
Китай	1284863	1291766	1298580	1305271	1311826	1318194	1347565
Данія	5419,44	5442,64	5469,13	5497,31	5524,87	5550,14	5572,59
Франція	62871,7	63275,5	63663,4	64037,8	64404,2	64766,5	65124,4
Мексика	106484	107835	109221	110627	112033	113423	114793
Швеція	9029,35	9090,71	9161,37	9236,87	9311,11	9379,69	9440,75
Великобританія	60431,5	60768,4	61128	61503,8	61887,3	62271,8	62654,6
США	300712	303447	306159	308857	311550	314242	316940

Семінар 13 «Міжнародна трудова міграція та фактори, що на неї впливають» **Семінар з виконанням розрахункових задач**

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Поняття та види міжнародної міграції населення.

Міжнародна трудова міграція як основний вид міжнародної міграції населення.

Фактори міжнародної міграції населення.

Основні центри міграції.

2. Вирішення задач

1. Кількість прибулих до країни Х з країни У становить 82,1 тис. осіб, кількість вибулих – 56,7 тис. осіб. Визначити міграційний оборот, міграційне сальдо та показники інтенсивності міграційних процесів.

2. Кількість прибулих до країни Х з країни У становить 105 тис. осіб, кількість вибулих – 16 тис. осіб. Визначити міграційний оборот, міграційне сальдо та показники інтенсивності міграційних процесів.

Семінар 14 «Регулювання міграційних процесів»

Семінар з виконанням розрахункових задач

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Регулювання міжнародної міграції.

Національний рівень регулювання міжнародної міграції населення.

Міжнародні організації як головний суб'єкт регулювання міжнародної міграції населення.

Міжнародні договори як основний інструмент регулювання міжнародної міграції населення.

2. Індивідуальне тестування

3. Вирішення задач та ситуаційних завдань

1. «Франції іммігранти становлять 1/3 зайнятих в автомобілебудуванні, у Бельгії – половину гірників, у Швейцарії – 40% усіх будівельників» [16].

Питання:

Як ви вважаєте, чим обумовлена така ситуація?

Які фактори в країні-походження мігрантів сприяють еміграції?

Які фактори сприяють активізації імміграційних процесів?

Які фактори впливають на міграційне сальдо? Як їх можна класифікувати?

2. «Значний дохід приносить трансферт знань з країни еміграції. При імпорті кваліфікованих працівників і наукових кадрів приймаюча країна економить на витратах на освіту та професійну підготовку, соціальних програмах,

а також купівлі патентів, ноу-хау, ліцензій в інших державах (так, у США 230 членів Національної академії наук, 33% лауреатів Нобелівської премії – іммігранти, за рахунок залучення іноземних фахівців США заощадили в сфері освіти і науки за період 1965–1990 рр. не менше ніж 15 млрд дол. За сучасними оцінками, чиста вигода для країни, що приймає, від залучення одного «середнього» вченого-гуманітарія становить 230 тис. дол. США, вченого у галузі суспільних наук – 235 тис. дол., інженера – 253 тис. дол., лікаря – 646 тис. дол.)»[16].

Питання:

Прокоментуйте представлену інформацію.

Як країни можуть впливати на потоки еміграції/імміграції?

Які категорії мігрантів є бажаними для приймаючої країни? Відповідь обґрунтуйте.

3. «У країні створюється додаткова еластичність внутрішнього ринку праці шляхом посилення конкуренції у сфері пропозиції робочої сили» [16].

Питання:

Чи погоджуєтесь Ви із цією тезою?

Як позначається на економіці додаткова еластичність внутрішнього ринку праці?

4. «За даними МВФ, середня норма прибутку при експорті товарів становить 20%, послуг – 50%, а від експорту робочої сили значно вище. Наприклад, Пакистан від працюючих за кордоном отримує 2,4 млн дол. на рік, що перевищує надходження від експорту товарів і послуг у 5 разів. В Єгипті наприкінці 80-х років перекази емігрантів становили понад 3 млрд дол. на рік, а експлуатація Суецького каналу – 970 млн дол. у Португалії – 3,6; Іспанії – 2,6; Індії – 2,4; Туреччині – 2,2; Ізраїлі – 1,5. У Йемені перекази емігрантів в окремі роки у 30 разів перевищували надходження від експорту товарів і послуг. За даними на початок 90-х років близько 40 країн світу мали надходжень від мігрантів не менше як 100 млн дол., а 10 країн – понад 1 млрд дол.» [16].

Питання:

Визначте позитивні та негативні наслідки міграції: для приймаючої країни, країни-походження мігрантів?

Як державна міграційна політика впливає на економічні ефекти міграції? Обґрунтуйте свою відповідь.

Визначте особливості політики регулювання міграції в Україні.

Семінар 15 «Міжнародна регіональна інтеграція»

Семінар-дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Міжнародна економічна інтеграція (МЕІ).

Передумови розвитку МЕІ.
Цілі інтеграції.
Етапи інтеграції.
Ефекти міжнародної інтеграції.
Регіональна інтеграція.

Семінар 16 «Глобалізація» Семінар-дискусія

План заняття:

1. Розгорнуте обговорення основних положень теми та питань самостійного вивчення:

Глобалізація.
Фактори розвитку глобалізації.
Глобалізація як етап інтернаціоналізації господарського життя.
Різновиди глобалізації.
Наслідки глобалізації.
Глобальні проблеми людства.
Показники розвитку глобалізації.
2. Індивідуальне тестування

**ЧАСТИНА 3.
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ**

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ

Семінар 1 «Етапи еволюції міжнародної економічної системи» *Семінар – розгорнута бесіда*

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Сучасна міжнародна економічна система.

Міжнародні відносини та їх системи.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Сукупність взаємопов'язаних міжнародним обміном національних економік, які є її підсистемами

- A. національна економіка
- B. міжнародна економічна система
- C. інтернаціоналізація господарського життя
- D. немає правильної відповіді

2. Об'єктивний процес виникнення та розвитку економічних зв'язків між національним господарствами окремих країн, який охоплює усі сфери суспільного відтворення, в тому числі робочої сили, засобів виробництва та виробничих відносин

- A. національна економіка
- B. міжнародна економічна система
- C. інтернаціоналізація господарського життя
- D. немає правильної відповіді

3. Господарчій комплекс держави, який характеризується галузевою та територіальною структурою, системою управління, певними соціально-економічними відносинами та рівнем розвитку

- A. національна економіка
- B. міжнародна економічна система
- C. інтернаціоналізація господарського життя
- D. немає правильної відповіді

4. Концентрація виробництва певної продукції в межах однієї країни або групи країн з ціллю підвищення ефективності виробничих процесів

- A. міжнародна спеціалізація виробництва

- B. міжнародна софтизація виробництва
- C. міжнародна кооперація виробництва
- D. міжнародна координація виробництва

5. Активне закордонне інвестування, удосконалення форм світової торгівлі, виникнення нових форм зовнішньоекономічних зв'язків (міжнародна міграція населення, науково-технічне співробітництво) притаманне етапу

- A. торгівлі
- B. іноземних інвестицій
- C. економічної інтеграції
- D. глобалізації

6. Посилення залежності національних господарств, формування міжнародних фінансових та інвестиційних ринків, виникнення міжнародних економічних криз) притаманне етапу

- A. торгівлі
- B. іноземних інвестицій
- C. економічної інтеграції
- D. глобалізації

7. Абсолютне переважання зовнішньої торгівлі у світових економічних зв'язках, нерівноправність світових економічних зв'язків, нееквівалентність обміну, відсутність стійких зв'язків та правових засад регулювання міжнародних економічних відносин, використання насилля в міжнародних відносинах притаманне етапу

- A. торгівлі
- B. іноземних інвестицій
- C. економічної інтеграції
- D. глобалізації

8. Активний розвиток виробничої діяльності за кордоном на основі вертикальної та горизонтальної інтеграції, створення міжнародних організацій, які координують діяльність суб'єктів різних країн по досягненню спільних цілей, формування регіональних інтеграційних об'єднань притаманне етапу

- A. торгівлі
- B. іноземних інвестицій
- C. економічної інтеграції
- D. глобалізації

9. Рівні міжнародного поділу праці

- A. міжнародна кооперація та спеціалізація
- B. загальний, частковий, одиничний
- C. інтернаціоналізація

Д. всі відповіді вірні

10. Форми міжнародної спеціалізації

- А. одностороння, багатостороння
- В. галузева, територіальна
- С. технологічна, одностороння
- Д. предметна, подетальна, технологічна

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>
5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.
6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762
7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с
8. Міжнародні економічні відносини : підручник /А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с
9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т.А. Пугель, П.Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.
10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: ХХІ століття [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.

12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
13. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.
14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.
15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.
16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. – Д. : – Вид-во ДНУ, 2009. – 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>
18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>
19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.
23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.
24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.
25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.
26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org//>.
27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.
28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.
29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.
30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.mactap.org/>.
31. ООН. URL: <https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-NShttps://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR>.
32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України.
URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

Семінар 2 «Класифікація країн світу» **Семінар – розгорнута бесіда**

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Зміни у групуванні країн за рівнем доходів на душу населення Всесвітнього банку у 2014-2020 рр.

Країни «першого», «другого» та «третього» світу.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Основним критерієм Світового Банку для класифікації національних економік в операційних і аналітичних цілях є показник

- A. ВВП на душу населення
- B. ВНД на душу населення
- C. ВВП на душу населення
- D. ЧВП на душу населення

2. Багатоукладність економік; якісна неоднорідність і системна невпорядкованість суспільства; низький рівень розвитку продуктивних сил і ринкових відносин; залежність від країн-лідерів – загальні риси країн

- A. розвинених
- B. недорозвинених
- C. що розвиваються
- D. ОЕСР

3. Група семи

A. США, Японія, Німеччина, Франція, Італія, Сполучене Королівство і Канада

B. США, Японія, Німеччина, Франція, Італія, Сполучене Королівство і Китай

C. США, Японія, Німеччина, Фінляндія, Італія, Сполучене Королівство і Канада

D.США, Японія, Німеччина, Франція, Іспанія, Сполучене Королівство і Китай

4. Країни з низьким рівнем доходів

- A. ВВП на душу населення – 1025 дол або менше
- B. ВВП на душу населення – 1025 дол або більше
- C. ВВП на душу населення – 750 дол або менше
- D. ВВП на душу населення – 750 дол або більше

5. Україна належить до країн

- A. з низьким рівнем доходів
- B. з рівнем доходів нижче за середній
- C. з рівнем доходів вище за середній
- D. з високим рівнем доходів

6. Країни ОЕСР

- A. з низьким рівнем доходів
- B. з рівнем доходів нижче за середній
- C. з рівнем доходів вище за середній
- D. з високим рівнем доходів

7. Методи визначення рівня зовнішньої заборгованості

- A. на основі поточної вартості обслуговування боргу та на основі сукупності показників
- B. на основі сукупної вартості обслуговування боргу та на основі поточності показників
- C. на основі поточної вартості обслуговування боргу та на основі індексів показників
- D. на основі сукупної вартості боргу та на основі сукупності показників

8. До групи найменш розвинені країни належать країни, для яких характерний

- A. низький рівень доходу - середнє значення ВВП на душу населення за три роки менше 750 дол.
- B. низький рівень доходу - середнє значення ВВП на душу населення за три роки вище 900 дол.
- C. низький рівень доходу - середнє значення ВВП на душу населення за три роки менше 1000 дол.
- D. немає правильної відповіді

9. Країною-лідером за Human development index є

- A. Канада
- B. Китай
- C. США

Д.Норвегія

10. Країни, у яких проживає близько 18% населення планети, припадає близько 60% світового ВВП

- А. країни ООН
- В. країни Світового банку
- С. країни ОЕСР
- Д. немає правильної відповіді

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>
5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.
6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762
7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с
8. Міжнародні економічні відносини : підручник /А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с
9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т.А. Пугель, П.Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.
10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: ХХІ століття [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.

12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
13. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.
14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.
15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.
16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. – Д. : – Вид-во ДНУ, 2009. – 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>
18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>
19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.
23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.
24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.
25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.
26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org//>.
27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.
28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.
29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.
30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.masmap.org/>.
31. ООН. URL: <https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-NShttps://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR>.
32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України.
URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

Семінар 3 «Суб'єкти та об'єкти міжнародної економічної діяльності» ***Семінар – розгорнута бесіда***

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Найбільш впливові актори в системі міжнародних економічних відносин.

Нові суб'єкти міжнародних економічних відносин (ТНК, міжнародні організації).

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Домашнє господарство або юридичні особи (корпорації, відділення зарубіжних фірм, некомерційні організації, органи державного управління), що знаходяться в країні більше року і мають в ній центр свого економічного інтересу

- A. резидент
- B. резистент
- C. ренидент
- D. редуцент

2. Система узгоджених дій суб'єктів світового господарства, спрямованих на зміцнення стабільності міжнародних економічних відносин, забезпечення сталого розвитку світової економіки, досягнення консенсусу між окремими суб'єктами світового господарства та вдосконалення правових механізмів взаємодії

- A. міжнародна економічна діяльність
- B. міжнародне економічне співробітництво
- C. міжнародна виробнича кооперація
- D. всі відповіді вірні

3. Процес (сукупність) активних дій суб'єктів світового господарства, які націлено на забезпечення реалізації власних економічних інтересів та

досягнення високого рівня економічної безпеки, накопичення матеріального багатства, задоволення потреб та вирішення існуючих проблем

- A. міжнародна економічна діяльність
- B. міжнародне економічне співробітництво
- C. міжнародна виробнича кооперація
- D. всі відповіді вірні

4. Суб'єктами міжнародного економічного права є

- A. держави та фізичні та юридичні особи
- B. держави та міжнародні організації
- C. міжнародні організації та фізичні та юридичні особи
- D. всі відповіді вірні

5. Інструментом упорядкування відносин для фізичних та юридичних осіб різної країнової приналежності є

- A. національні (внутрішні) правові системи окремих країн
- B. міжнародне економічне право
- C. міжнародне публічне право
- D. немає правильної відповіді

6. Якщо фізична особа не має місця постійного проживання у жодній з держав, вона вважається резидентом, якщо перебуває в Україні

- A. не менше 183 днів (не включаючи день приїзду та від'їзду) протягом періоду або періодів податкового року
- B. не менше 183 днів (включаючи день приїзду та від'їзду) протягом періоду або періодів податкового року
- C. не більше 183 днів (включаючи день приїзду та від'їзду) протягом періоду або періодів податкового року
- D. не більше 183 днів (не включаючи день приїзду та від'їзду) протягом періоду або періодів податкового року

7. Резиденти

- A. юридичні особи та їх відокремлені особи, які утворені та провадять свою діяльність відповідно до законодавства України з місцезнаходженням як на її території, так і за її межами;
- B. дипломатичні представництва, консульські установи та інші офіційні представництва України за кордоном, які мають дипломатичні привілеї та імунітет
- C. фізична особа — резидент — фізична особа, яка має місце проживання в Україні
- D. всі відповіді вірні

8. Найбільш вагомим міжнародним документом останніх років, який визначає засади міжнародного економічного співробітництва

- A. Декларація щодо міжнародного економічного співробітництва ООН
- B. Декларація сталого розвитку
- C. Декларація тисячоліття
- D. Декларація президента України

9. Міжнародні договори мають

- A. рекомендаційний характер
- B. обов'язковий характер
- C. необов'язковий характер
- D. правильної відповіді немає

10. Постанови міжнародних організацій та конференцій мають

- A. рекомендаційний характер
- B. обов'язковий характер
- C. необов'язковий характер
- D. правильної відповіді немає

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>
5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.
6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762
7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с
8. Міжнародні економічні відносини : підручник /А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с
9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т.А. Пугель, П.Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.

10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: XXI століття [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.

12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.

13. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.

14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.

15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.

16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. – Д. : – Вид-во ДНУ, 2009. – 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>

18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>

19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.

21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.

22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.

23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.

24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.

25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.

26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org//>.

27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.

28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.

29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.

30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.mactap.org/>.

31. ООН. URL:
<https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-HS>
<https://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR>.
32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL:
<https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua/>.
34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL:
<http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

Семінар 4 «Система національних рахунків» **Семінар з виконанням розрахункових задач**

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Особливості СНР-2008 р.

Взаємозв'язок показників СНР.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Сума доданої вартості, виробленої всередині країни, і чистого факторного доходу з-за кордону

- A. експорт
- B. валовий національний продукт
- C. чистий національний продукт
- D. валовий внутрішній продукт

2. Мета СНР

- A. фіксування економічних потоків і запасів
- B. міжнародний рух капіталу
- C. підсумки за операціями
- D. оцінювання за фактичними цінами, які узгоджені з учасниками операції

3. Доходи, які зароблені господарськими одиницями даної країни за межами її кордонів

- A. чистий факторний дохід

- В. абсорбція
- С. чисті трансферти
- Д. валовий дохід

4. СНР розглядає економіку як

- А. єдине ціле, незалежно від виробництва матеріальних благ і надання послуг
- В. сукупність операцій з продуктами, послугами, доходами та фінансовими відносинами
- С. інтегровану систему
- Д. міжнародну організацію

5. Для розрахунку ВВП не може бути застосована формула

- А. сума А, ТС, Дч.ф., Тч
- В. сума НД, Нк, Ам
- С. сума А, ТС
- Д. сума ЧВП, Ам

6. Ринкова вартість товарів та послуг, вироблених господарськими одиницями країни, незалежно від того, чи вироблені ці товари і послуги в географічних межах країни чи за її межами

- А. ВВП
- В. ВНД
- С. ВВП
- Д. ЧВП

7. Ринкова вартість товарів та послуг, створених усередині географічних кордонів країни

- А. ВВП
- В. ВНД
- С. ВВП
- Д. ЧВП

8. Сума показників торговельного балансу, чистого факторного доходу і чистих трансфертів

- А. чистий факторний дохід
- В. сальдо поточних операцій платіжного балансу
- С. чисті трансферти
- Д. немає правильної відповіді

9. Грошові перекази робітників-мігрантів, які вважаються резидентами даної країни

- А. чистий факторний дохід
- В. абсорбція

- C. чисті трансферти
- D. валовий дохід

10. Витрати резидентів, включаючи уряд, на вітчизняні та іноземні товари і послуги

- A. чистий факторний дохід
- B. абсорбція
- C. чисті трансферти
- D. валовий дохід

4. Розв'яжіть задачі за варіантами:

1. Використовуючи методику розрахунку показників системи національних рахунків, представте 5 способів розрахунку ВВП.

2. Використовуючи методику розрахунку показників системи національних рахунків, представте 5 способів розрахунку САВ.

3. Використовуючи методику розрахунку показників системи національних рахунків, представте 5 способів розрахунку чистих трансфертів.

4. Використовуючи методику розрахунку показників системи національних рахунків, представте 5 способів розрахунку ВНП.

5. Використовуючи методику розрахунку показників системи національних рахунків, представте 5 способів розрахунку абсорбції.

6. Використовуючи методику розрахунку показників системи національних рахунків, представте 5 способів розрахунку ВНД.

7. Використовуючи методику розрахунку показників системи національних рахунків, представте 5 способів розрахунку чистого факторного доходу.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.

2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с

3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.

4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>

5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку

[Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.

6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762

7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с

8. Міжнародні економічні відносини : підручник /А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с

9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т.А. Пугель, П.Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.

10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: ХХІ століття [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.

12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч.посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.

13. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.

14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.

15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.

16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. – Д. : – Вид-во ДНУ, 2009. – 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>

18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>

19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.

21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.

22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.

23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.
24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.
25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.
26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org//>.
27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.
28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.
29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.
30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.marcmap.org/>.
31. ООН. URL: <https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-HS>
<https://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR>.
32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ФОРМИ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Семінар 5 «Світовий ринок товарів» Семінар з виконанням розрахункових задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.

2. Самостійно опрацюйте питання:

Стан та особливості міжнародної торгівлі товарами.

Стан та особливості розвитку зовнішньої торгівлі України товарами.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Робочий час, необхідний для виробництва одиниці одного товару, виражений через робочий час, необхідний для виробництва одиниці іншого товару

- A. альтернативна ціна
- B. фактороінтенсивність
- C. взаємна ціна
- D. працевитрати

2. Різновид непрямого податку, що накладається на ввезені з-за кордону товари й використовується для регулювання обсягів і структури імпорту називають

- A. експортне мито
- B. імпортне мито
- C. акциз
- D. податок на додану вартість

3. Сфера міжнародних товарно-грошових відносин, що представляє собою сукупність зовнішньої торгівлі всіх країн світу

- A. світова торгівля
- B. міжнародна торгівля
- C. світовий ринок
- D. міжнародний ринок

4. Найстаріша форма міжнародних економічних відносин

- A. міжнародна торгівля
- B. міжнародні інвестиції
- C. міжнародна науково-технічна діяльність
- D. немає правильної відповіді

5. Відносний надлишок професійного персоналу і висококваліфікованої робочої сили зумовлюють експорт товарів, виготовлення яких вимагає кваліфікованої робочої сили, а надлишок некваліфікованої робочої сили сприяє експорту товарів, для виробництва яких не потрібна висока кваліфікація

- A. Парадокс В. Леонтьєва
- B. Теорема М. Портера
- C. Парадокс Хекшера і Оліна
- D. Теорія Хекшера і Оліна

6. Зростання відносних цін товарів призводить до винагороди того фактора, який ефективно використовується у виробництві товару і скорочує реальні винагороди іншого фактора

- A. теорема Столпера-Самуельсона

- В. теорема П.Самуельсона
- С. теорема Рибчинського
- Д. немає правильної відповіді

7. Зростання пропозиції одного з факторів виробництва у разі постійності інших змінних призводить до зростання випуску товару, який виробляється за інтенсивного використання цього фактора, і до скорочення випуску інших товарів

- А. теорема Столпера-Самуельсона
- В. теорема П.Самуельсона
- С. теорема Рибчинського
- Д. немає правильної відповіді

8. Механізм реалізації й придбання товарів і послуг, при якому частина предметів торгівлі орієнтована на іноземних покупців

- А. внутрішній ринок
- В. національний ринок
- С. міжнародний ринок
- Д. світовий ринок

9. Механізм реалізації й придбання товарів і послуг, при якому основними учасниками товарообмінних операцій є різні країни або їх угруповання

- А. внутрішній ринок
- В. національний ринок
- С. міжнародний ринок
- Д. світовий ринок

10. Сукупність національних ринків, поєднаних між собою світовими господарськими зв'язками на підставі міжнародного поділу праці, кооперування, інтеграції виробництва та збуту товарів і послуг

- А. внутрішній ринок
- В. національний ринок
- С. міжнародний ринок
- Д. світовий ринок

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.

4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>

5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.

6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762

7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с

8. Міжнародні економічні відносини : підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, Л. П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с

9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т. А. Пугель, П. Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.

10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: ХХІ століття [Текст]: монографія / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, Н. О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А. А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.

12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.

13. Рокоча В. В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В. В. Рокоча, В. Г. Алькема. В. І. Терехов, Б. М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В. В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.

14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.

15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.

16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. – Д. : – Вид-во ДНУ, 2009. – 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>

18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>

19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.
23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.
24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.
25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.
26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org/>.
27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.
28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.
29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.
30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.masmap.org/>.
31. ООН. URL: <https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-NS>
<https://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR>.
32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

Семінар 6 «Світовий ринок послуг» Семінар з виконанням розрахункових задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Стан та особливості розвитку міжнародної торгівлі послугами.

Стан та особливості розвитку зовнішньої торгівлі України послугами.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Механізм реалізації й придбання товарів і послуг, при якому все призначене для продажу збувається усередині країни

- A. внутрішній ринок
- B. національний ринок
- C. міжнародний ринок
- D. світовий ринок

2. Специфічні риси міжнародної торгівлі послугами

- A. місце виробництва і споживання послуг співпадає — експорт послуг обов'язково передбачає їх виробництво за кордоном
- B. тісний зв'язок ринку послуг з ринком товарів, капіталів і робочої сили
- C. ступінь концентрації на ринку сучасних послуг значно більша, ніж на ринку товарів
- D. всі відповіді вірні

3. Послугу як особливий вид товару і об'єкт комерційної діяльності характеризують такі властивості

- A. виробництво, реалізація і споживання послуг здійснюється часто одночасно, ці процеси не відділяються один від одного
- B. послуги не підлягають зберіганню, транспортуванню
- C. тісний взаємозв'язок між торгівлею послугами і торгівлею товарами, їх взаємний вплив є суттєвим
- D. всі відповіді вірні

4. Способи поставки послуг на міжнародний ринок

- A. транскордонне надання, споживання за кордоном
- B. комерційна присутність, присутність фізичних осіб
- C. немає правильної відповіді
- D. правильні відповіді А та В

5. Поставка послуг фізичним і юридичним особам з однієї країни до іншої

- A. транскордонне надання
- B. споживання за кордоном
- C. комерційна присутність
- D. присутність фізичних осіб

6. Спосіб поставки послуг на міжнародний ринок, який застосовується у тому випадку, коли споживач виїжджає за кордон і споживає послуги в іншій країні

- A. транскордонне надання
- B. споживання за кордоном
- C. комерційна присутність
- D. присутність фізичних осіб

7. Розширена класифікація послуг платіжного балансу запропонована

- A. МВФ
- B. ЄБРР
- C. ООН
- D. Укрстат

8. Базовою для Генеральної угоди з торгівлі послугами є

- A. РКПБ МВФ
- B. GNS/W/120
- C. ГАТТ/ВТО
- D. немає правильної відповіді

9. Не включає державні послуги

- A. РКПБ МВФ
- B. GNS/W/120
- C. ГАТТ/ВТО
- D. немає правильної відповіді

10. Ділове призначення послуги є головною класифікаційною ознакою

- A. РКПБ МВФ
- B. GNS/W/120
- C. ГАТТ/ВТО
- D. немає правильної відповіді

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>
5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.
6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762

7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с
8. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с
9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т.А. Пугель, П.Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.
10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: XXI століття [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.
12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
13. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.
14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.
15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.
16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. – Д. : – Вид-во ДНУ, 2009. – 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>
18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>
19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.
23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.
24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.
25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.

26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org/>.
27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.
28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.
29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.
30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.mactap.org/>.
31. ООН. URL: <https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems->
<HShttps://www.unctad.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR>.
32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

Семінар 7 «Регулювання зовнішньоторговельних операцій та міжнародної торгівлі»

Семінар з виконанням розрахункових задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Особливості регулювання зовнішньоторговельних операцій в Україні.
СОТ.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Заходи державної торговельної політики, що спрямовані на розширення участі країни в міжнародному поділі праці та стимулювання економічного зростання

- A. внутрішня політика
- B. кількісні обмеження
- C. приховані заходи міри
- D. інструменти торговельної політики

2. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності через дозволи, які надаються державними органами на експорт або імпорт товару у встановлених кількостях за певний проміжок часу має назву

- A. протекціонізм
- B. ліцензування
- C. квотування
- D. тарифна ескалація

3. Реекспорт відноситься до наступної із семи груп показників міжнародної торгівлі

- A. показників обсягів (абсолютні)
- B. структурних показників
- C. результуючих показників
- D. показників інтенсивності

4. Імпортна квота відноситься до наступної із семи груп показників міжнародної торгівлі

- A. показників обсягів (абсолютні)
- B. структурних показників
- C. результуючих показників
- D. показників інтенсивності

5. Кількісні нетарифні методи регулювання зовнішньої торгівлі включають технічні бар'єри, внутрішні податки і збори, державні закупівлі, вимога про утримання місцевих компонентів

- A. субсидії, експортне кредитування, демпінг
- B. квотування, ліцензування, «добровільні» обмеження експорту
- C. немає правильної відповіді

6. Дозвіл ввезти чи вивезти даний товар у будь-яку країну світу за певний проміжок часу без обмеження кількості або вартості

- A. разова ліцензія
- B. генеральна ліцензія
- C. глобальна ліцензія
- D. автоматична ліцензія

7. Дозвіл на ввезення чи вивезення того чи іншого товару протягом року без обмежень кількості угод

- A. разова ліцензія
- B. генеральна ліцензія
- C. глобальна ліцензія
- D. автоматична ліцензія

8. Оцінка експорту чи імпорту в незмінних цінах одного періоду (як правило, року)

- A. генеральна (загальна) торгівля
- B. фізичний обсяг торгівлі
- C. спеціальна торгівля
- D. вільна торгівля

9. Чистий зовнішньоторговельний обіг, тобто продукція, ввезена в країну чи вивезена з неї

- A. генеральна (загальна) торгівля
- B. фізичний обсяг торгівлі
- C. спеціальна торгівля
- D. вільна торгівля

10. Передбачає, що держави на взаємній основі надають одна одній привілеї або пільги щодо ставок мита і митних зборів, а також інших правил і механізмів здійснення зовнішньоторговельних операцій. При цьому фізичні особи, фірми і організації країн-членів користуються митними, податковими та всіма іншими привілеями, які мають в країні партнера фізичні та юридичні особи третьої країни

- A. звичайна торгівля
- B. режим найвищого сприяння
- C. преференційна торгівля
- D. немає правильної відповіді

4. Розв'яжіть задачі за варіантами

1. Ставка українського імпортного тарифу на іноземну одяг становить 20%, на тканини - 1%. Вартість тканин становить 20% вартості одягу. Розрахувати ефективний рівень митного захисту, якщо: а) якщо імпортне мито на готовий одяг зросте до 40%; б) якщо мито на тканини збільшиться до 10%; в) якщо мито на тканини скоротиться до 0,4%. Зробіть висновки.

2. Ставка імпортного тарифу на телевізори становить 30%, на електронно-променеві трубки для телевізорів - 60%. Розрахувати ефективний рівень митного захисту, якщо вартість трубки становить 40%, 50% і 60% від вартості телевізора. Зробіть висновки.

3. Ставка українського імпортного тарифу на меблі залишає 35%, на деревину - 10%. Вартість деревини становить 40% вартості меблів. Розрахувати ефективний рівень митного захисту, якщо: а) якщо імпортне мито на меблі зросте до 40%; б) якщо мито на меблі скоротиться до 30%. Зробіть висновки.

4. Ставка імпорного тарифу на холодильники становить 25%, на компресор - 40%. Розрахувати ефективний рівень митного захисту, якщо вартість компресора становить 20%, 30% і 40% від вартості холодильника. Зробіть висновки.

5. Ставка українського імпорного тарифу на вироби зі срібла залишає 60%, на срібло в злитках - 40%. Вартість металу становить 60% вартості виробів зі срібла. Розрахувати ефективний рівень митного захисту, якщо: а) якщо імпорне мито на срібло в злитках зростає до 50%; б) якщо мито на срібло в злитках скоротиться до 30%. Зробіть висновки.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>
5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.
6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762
7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с
8. Міжнародні економічні відносини : підручник /А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с
9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т.А. Пугель, П.Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.
10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: XXI століття [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.

12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
13. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.
14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.
15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.
16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. – Д. : – Вид-во ДНУ, 2009. – 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>
18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>
19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.
23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.
24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.
25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.
26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org//>.
27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.
28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.
29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.
30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.mactap.org/>.
31. ООН. URL: <https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-NShttps://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR>.
32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України.
URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

Семінар 8 «Прямі інвестиції»

Семінар з виконанням розрахункових задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Показники інвестиційної привабливості країни.

Стан та особливості руху прямих іноземних інвестицій між країнами.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Прямі іноземні інвестиції

- A. капіталовкладення, спрямовані на заміну факторів виробництва, які використовуються або зношених факторів виробництва, зокрема обладнання, яке з технічних причин не підлягає подальшій експлуатації
- B. транскордонні трансакції, які стосуються купівлі боргові цінних паперів та акцій, інших за ті, що включаються до резервних активів
- C. категорія транскордонного інвестування, за якої резидент певної економіки встановлює контроль або значний ступінь впливу на менеджмент підприємства, що знаходиться в іншій економіці
- D. довгострокові вкладення з набагато меншим життєвим циклом порівняно з іншими формами іноземних інвестицій

2. Відповідно до законодавства України, прямі інвестиції являють собою

- A. господарські операції, які передбачають внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права, емітовані такою юридичною особою
- B. господарські операція, що передбачають внесення коштів або майна в обмін на корпоративні права, емітовані юридичною особою при розміщенні їх такою особою
- C. інвестиції з доходів (прибутку) вже існуючих підрозділів в приймаючій країні, що контролюються іноземними корпораціями
- D. інвестиції, що розширюють наявний виробничий потенціал підприємства

3. Залежно від особливостей організаційно-галузевої інтеграції, ПІ можуть існувати у формі

- A. паралельних інвестицій
- B. горизонтальних інвестицій
- C. віддалених інвестицій
- D. замінюючих інвестицій

4. Залежно від цілей іноземних інвесторів, формою ПІ можуть бути

- A. засновницькі інвестиції
- B. вертикальні інвестиції
- C. інвестиції в поточних цінах
- D. реінвестиції

5. Залежно від способу фінансування, ПІ можуть здійснюватися за рахунок

- A. фінансової допомоги міжнародних організацій
- B. позичання коштів у незалежних фінансових інститутів
- C. внутрішньофірмового перерозподілу інвестицій
- D. правильні відповіді B) і C)

6. Інвестиційна позиція – це

- A. показник боргу національної економіки наднаціональним організаціям
- B. показник надходження інвестицій до економіки певної країни
- C. статистичний показник, що відображає на певний час співвідношення між фінансовими активами резидентів певної економіки та обов'язками цих резидентів нерезидентам
- D. показник співвідношення показників експорту товарів і послуг з певної країни і аналогічного імпорту

7. Міжнародною організацією, що входить до групи світового банку та відповідає за заохочення іноземного прямого інвестування в країни-члени, що розвиваються, є

- A. БАГІ
- B. МОП
- C. ЄБРР
- D. ЕКОСОС

8. Ціллю діяльності багатостороннього агенства з гарантування інвестицій є

- A. сприяння збільшенню притоку інвестицій в країни, що розвиваються, через надання гарантій по некомерційним ризикам
- B. здійснення досліджень, збір і поширення інформації для сприяння інвестуванню
- C. питань
- D. всі відповіді правильні

9. Головною метою діяльності цієї міжнародної організації є сприяння притоку іноземних капіталів шляхом створення умов для примирення й урегулювання спорів між урядами й іноземними інвесторами

- A. Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів
- B. Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій
- C. Міжнародна фінансова корпорація
- D. Міжнародний банк реконструкції і розвитку

10. Основною ціллю діяльності цього міжнародного інституту є забезпечення стійкого припливу приватних інвестицій до країн, що розвиваються; сприяння їх економічному зростанню через заохочення приватного підприємництва у виробничому секторі

- A. Міжнародна асоціація розвитку
- B. Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій
- C. Міжнародна фінансова корпорація
- D. Міжнародний банк реконструкції і розвитку

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>
5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.
6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762
7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с
8. Міжнародні економічні відносини : підручник /А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с
9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т.А. Пугель, П.Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.

10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: XXI століття [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.

12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.

13. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.

14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.

15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.

16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. – Д. : – Вид-во ДНУ, 2009. – 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>

18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>

19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.

21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.

22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.

23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.

24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.

25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.

26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org//>.

27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.

28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.

29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.

30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.mactap.org/>.

31. ООН. URL:
<https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-HS>
<https://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR>.
32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL:
<https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL:
<http://www.nbuv.gov.ua/>.
34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL:
<http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

Семінар 9 «Міжнародне співробітництво» Семінар-дискусія

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Спільні підприємства як форма міжнародного співробітництва.
ТНК.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Основною кредитною установою світового банку, що займається заохоченням іноземного інвестування через надання гарантій або участь в позиках та інших інвестиціях приватних кредиторів є

- A. Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів
- B. Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій
- C. Міжнародна асоціація розвитку
- D. Міжнародний банк реконструкції і розвитку

2. Діяльність цієї міжнародної організації спрямована на допомогу країнам, що розвиваються, через заохочення розвитку приватного сектора, мобілізації внутрішніх і зовнішніх джерел капіталу

- A. Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів
- B. Міжнародна асоціація розвитку
- C. Міжнародна фінансова корпорація
- D. Міжнародний банк реконструкції і розвитку

3. Двосторонні інвестиційні угоди визначають

- A. умови, форми, засоби здійснення прямих іноземних інвестицій в країнах угоди
- B. регулювання прямих іноземних інвестицій в третіх країнах
- C. форми портфельних іноземних інвестицій
- D. час і тривалість міжнародного кредитування

4. Міждержавні угоди, які передбачають утримання податків з доходів на іноземні інвестиції або в країні базування головної компанії, або в країні, де розташовані її підрозділи – це

- A. угоди про між фірмові злиття та поглинання
- B. угоди про скасування подвійного оподаткування
- C. угоди про інвестиційне співробітництво
- D. угоди про розподіл товарних ринків

5. Міжнародними організаціями з регулювання іноземного інвестування, до яких входить Україна, є

- A. СОТ і МВФ
- B. БАГІ і МЦУІС
- C. ЄАВТ і ФАО
- D. правильних відповідей немає

6. Основною країною-реципієнтом українських прямих інвестицій є

- A. Кіпр
- B. Росія
- C. Китай
- D. Грузія

7. Головними іноземними біржами, де українські компанії розміщують свої акції, є

- A. Токійська і Чиказька біржі;
- B. Лондонська і Варшавська біржі;
- C. Московська і Віденська біржі;
- D. Франкфуртська і Нью-Йоркська бір

8. Портфельні іноземні інвестиції

- A. капіталовкладення, спрямовані на заміну факторів виробництва, які використовуються або зношених факторів виробництва, зокрема обладнання, яке з технічних причин не підлягає подальшій експлуатації
- B. транскордонні трансакції, які передбачають купівлю боргових цінних паперів та акцій, які не входять до категорії ПІІ або до резервних активів
- C. категорія транскордонного інвестування, що асоціюється з резидентом в одній економіці, який має контроль або значний ступінь впливу на менеджмент підприємства, що знаходиться в іншій економіці

- D. довгострокові вкладення з набагато меншим життєвим циклом порівняно з іншими формами іноземних інвестицій

9. Відповідно до законодавства України, портфельні інвестиції являють собою

- A. господарські операції, які передбачають внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права, емітовані такою юридичною особою
- B. господарські операції, що передбачають купівлю цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому ринку або на біржовому товарному ринку
- C. інвестиції з доходів (прибутку) вже існуючих підрозділів в приймаючій країні, що контролюються іноземними корпораціями
- D. інвестиції, що розширюють наявний виробничий потенціал підприємства

10. Сек'юритизація – це

- A. процес захисту іноземних інвестицій від політичних ризиків
- B. процес накопичення акцій для встановлення контролю над об'єктом інвестування
- C. процес обміну цінними паперами в угодах зі зливань і поглинань
- D. процес переміщення фінансових активів від одного суб'єкта до іншого, з однієї країни в іншу за допомогою цінних паперів і інших фінансових інструментів

4. Розв'яжіть задачі за варіантами

У таблиці, поданій нижче, представлена дані за певними країнами щодо суми ПІІ та прибутку на ПІІ.

Сума ПІІ та прибуток на ПІІ в певних країнах (млн. дол. США)

Варіант	Країна	Сума ПІІ	Прибуток на ПІІ
Варіант 1	A	800	50
	B	5000	250
	C	500	25
	D	100	15
	E	750	45
Варіант 2	A	900	50
	B	4800	250
	C	300	25
	D	200	15
	E	500	45
Варіант 3	A	900	100
	B	4800	300
	C	300	75
	D	200	85
	E	500	120

Визначте, в якій з країн найбільш вигідно здійснювати прямі іноземні інвестиції.

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>
5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.
6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762
7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с
8. Міжнародні економічні відносини : підручник /А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с
9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т.А. Пугель, П.Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.
10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: ХХІ століття [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.
12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч.посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
13. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.

14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.
15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 512 с.
16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. — Д. : — Вид-во ДНУ, 2009. — 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>
18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>
19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.
23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.
24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.
25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.
26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org//>.
27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.
28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.
29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.
30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.mactap.org/>.
31. ООН. URL: <https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-NShttps://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR>.
32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

Семінар 10 «Світовий фінансовий ринок»
Семінар з виконанням розрахункових задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Базель III.

Стан та особливості розвитку світового фінансового ринку.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Міжнародна мережа офіційних центрів, де відбувається купівля-продаж іноземних валют.

- A. Світовий фінансовий ринок
- B. Міжнародні валютні ринки
- C. Міжнародний ринок боргових зобов'язань
- D. Міжнародні ринки титулів власності

2. Сфера обігу боргових зобов'язань, що гарантують кредитору право стягувати борг із боржника

- A. Міжнародний ринок похідних фінансових інструментів
- B. Світовий фінансовий ринок
- C. Міжнародний ринок боргових зобов'язань
- D. Міжнародний ринок цінних паперів

3. Сфера, де відбувається купівля-продаж цінних паперів, що засвідчують участь інвестора в капіталі підприємств

- A. Міжнародні ринки титулів (прав) власності
- B. Міжнародний ринок деривативів
- C. Міжнародний валютний ринок
- D. Міжнародний ринок цінних паперів

4. Сфера обігу групи нових фінансових інструментів, що використовуються для передачі або нейтралізації ризиків

- A. Міжнародний ринок цінних паперів
- B. Міжнародний ринок похідних фінансових інструментів
- C. Міжнародний ринок капіталів
- D. Немає правильної відповіді

5. Глобальний механізм, що забезпечує балансування світового попиту і пропозиції на капітал; складне переплетіння, взаємозалежність, інтеграцію

національних та міжнародних ринків, що забезпечує перелив грошово-кредитних ресурсів між країнами, регіонами, галузями та окремими суб'єктами бізнесу

- A. Світовий фінансовий ринок
- B. Міжнародний ринок боргів
- C. Міжнародний ринок цінних паперів
- D. Міжнародний ринок капіталів

6. Зосередження організацій (банків, бірж, фінансових і страхових компаній тощо), які або надають фінансові послуги, або самі потребують їх, причому тут пропонуються глобальні послуги й можуть укладатися глобальні фінансові угоди

- A. Фінансовий центр
- B. Фінансова асоціація
- C. Фінансове середовище
- D. Фінансовий ринок

7. Вартість імпорту країни дорівнює сумі вартості експорту й чистих закордонних продажів активів і відсотків по них

- A. правило Вальраса
- B. теорія Лаффера
- C. теорія Марковіца
- D. немає правильної відповіді

8. Якщо відомо, що експорт дорівнює 100 млн. дол., чисті закордонні продажі активів дорівнюють 25 млн. дол., чисті платежі відсотків за активами складають 5 млн. дол., то згідно з правилом Вальраса вартість, імпорту країни дорівнює

- A. 70 млн. дол.
- B. 130 млн. дол.
- C. 140 млн. дол.
- D. 150 млн. дол.

9. Якщо відомо, що експорт дорівнює 200 млн. дол., чисті закордонні продажі активів складають (-90) млн. дол., чисті платежі відсотків по активах дорівнюють 15 млн. дол., то відповідно до правила Вальраса, вартість імпорту країни дорівнює

- A. 65 млн. дол.
- B. 125 млн. дол.
- C. 195 млн. дол.
- D. 305 млн. дол.

10. Якщо відомо, що експорт дорівнює 70 млн. дол., чисті закордонні продажі активів складають 50 млн. дол., чисті платежі відсотків по активах

дорівнюють (-4) млн. дол., то відповідно до правила Вальраса вартість імпорту країни дорівнює

- A. 74 млн. дол.
- B. 100 млн. дол.
- C. 116 млн. дол.
- D. 124 млн. дол.

4. Розв'яжіть задачі за варіантами

1 лютого біржовий брокер "бик" уклав опціон на акції в кількості N шт. по курсу P_0 дол. за акцію з терміном поставки 15 лютого. Яким буде фінансовий результати для біржового брокера, якщо до 15 лютого курс акцій на ринку: 1) знизиться до P_{m1} дол. за шт. ; 2) знизиться до P_{m2} дол. за шт. ; 3) підвищиться до P_{m3} дол. за шт. Розмір премії за опціоном становить $r\%$ від суми угоди. Які дії треба зробити брокеру, щоб уникнути збитків?

Показники	Ум. позн.	од. вим.	варіант									
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Кількість акцій	N	шт.	50	75	100	40	200	330	80	65	250	130
Курс акції за опціоном	P_0	дол./шт.	10,0	15,0	17,5	9,0	12,0	10,0	18,0	16,3	12,1	15,5
Курс акції 1	P_{m1}	Дол./шт.	9,5	12,5	16,0	8,0	10,5	8,9	15,0	12,6	10,0	14,0
Курс акції 2	P_{m2}	дол./шт.	9,0	14,0	15,4	7,5	11,8	9,4	16,9	15,0	11,3	15,0
Курс акції 3	P_{m3}	дол./шт.	11,0	16,5	18,0	11,0	13,5	12,5	19,5	18,1	14,5	17,4
Премія за опціон	r	%	2,0	2,5	1,7	2,1	1,5	1,8	2,2	1,6	1,2	2,1

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>
5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку

[Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.

6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762

7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с

8. Міжнародні економічні відносини : підручник / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, Л. П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с

9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т. А. Пугель, П. Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.

10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: XXI століття [Текст]: монографія / А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, Н. О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А. А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.

12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.

13. Рокоча В. В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В. В. Рокоча, В. Г. Алькема. В. І. Терехов, Б. М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В. В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.

14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.

15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.

16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. – Д. : – Вид-во ДНУ, 2009. – 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>

18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>

19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.

21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.

22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.

23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.
24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.
25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.
26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org//>.
27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.
28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.
29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.
30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.masmap.org/>.
31. ООН. URL: [https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-
HShttps://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR](https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-HShttps://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR).
32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

Семінар 11 «Світовий ринок деривативів» Семінар з виконанням розрахункових задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Стан та особливості розвитку світового ринку деривативів.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Середньо- і короткострокові негарантовані розписки на пред'явника, випущені на вільний ринок із знижкою від оголошеної вартості

- A. ноти і комерційні папери
- B. облігації
- C. векселі

D. варанти

2. Спосіб позикового корпоративного фінансування шляхом продажу цінних паперів із середнім строком погашення 3-10 років, що емітуються під заставу корпоративного або особистого майна

- A. ноти і комерційні папери
- B. облігації
- C. векселі
- D. варанти

3. Облігації, інструменти грошового ринку та фінансові деривативи, які підтверджують право кредитора на стягнення боргу з боржника

- A. боргові зобов'язання
- B. депозитарні розписки
- C. акції
- D. векселі

4. Цінні папери, що підтверджують право їх власника на частку в капіталі компанії та надають йому право голосувати на щорічних зборах акціонерів, обирати директорів і одержувати у вигляді дивідендів частку від прибутку компанії

- A. акції
- B. депозитарні розписки
- C. паї
- D. облігації

5. Акції, випущені корпорацією-нерезидентом на фінансовий ринок іншої країни

- A. іноземні акції
- B. депозитарні розписки
- C. прості акції
- D. євроакції

6. Акції, які пропонуються для продажу одночасно на декількох національних фондових ринках

- A. іноземні акції
- B. депозитарні розписки
- C. закордонні акції
- D. євроакції

7. Цінні папери, які випускає національний банк, і підтверджують його володіння акціями іноземних компаній

- A. депозитарні розписки
- B. акції

- C. облигації
- D. деривативи

8. Інструмент торгівлі фінансовим ризиком, ціна якого прив'язана до іншого фінансового або реального активу

- A. фінансовий дериватив
- B. облигація
- C. процентна ставка
- D. арбітраж

9. Твердження «обмінний курс між валютами двох країн дорівнює співвідношенню рівнів цін у цих країнах» припускає

- A. теорія абсолютного паритету купівельної спроможності
- B. теорія відносного паритету купівельної спроможності
- C. теорія валютного обміну
- D. теорія Джонсона-Леманна

10. У широкому сенсі - будь-який товар, здатний виконувати грошову функцію засобів обміну на міжнародній арені; у вузькому - наявна частина грошової маси, що циркулює з рук у руки у формі грошових банкнот і монет

- A. валюта
- B. валютні цінності
- C. валютний паритет
- D. валютна позиція

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>
5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.
6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762

7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с
8. Міжнародні економічні відносини : підручник / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с
9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т.А. Пугель, П.Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.
10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: XXI століття [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.
12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
13. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.
14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.
15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.
16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. – Д. : – Вид-во ДНУ, 2009. – 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>
18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>
19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.
23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.
24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.
25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.

26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org/>.
27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.
28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.
29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.
30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.mactap.org/>.
31. ООН. URL: <https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems->
<HShttps://www.unctad.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR>.
32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

Семінар 12 «Світовий ринок праці»

Семінар з виконанням розрахункових задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Трансформаційні процеси на світовому ринку праці.

Стан та особливості розвитку світового ринку праці.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Світовий (міжнародний) ринок праці

- A. сфера формування попиту та пропозиції на робочу силу на міжнародному ринку
- B. об'єктивний процес розвитку багатообразних зв'язків між окремими країнами, групами країн, пов'язаних з міжнародним розподілом праці
- C. система відносин, що виникають з приводу узгодження попиту та пропозиції світових трудових ресурсів, умов формування робочої сили, оплати праці та соціального захисту, які виникли через нерівномірність

кількісного та якісного розміщення робочої сили в країнах світу та розбіжності в національних підходах до її відтворення

D. частина працездатного населення, зайнята суспільно-корисною працею, яка дає їй дохід, необхідний для відтворення самої себе

2. Формування міжнародного ринку праці відбувається шляхом

A. через міграцію трудових ресурсів і капіталу

B. через усунення юридичних, національно-етнічних, культурних перегородок

C. шляхом поступового злиття національних ринків праці

D. вірні відповіді перша та третя

3. Міжнародний ринок робочої сили має

A. регіональний характер

B. сегментований характер

C. соціально-економічний характер

D. глобальний характер

4. Основні елементи якості робочої сили

A. професійні знання, вправність, компетентність, відповідальність

B. професійні знання, компетентність, відповідальність

C. професійні знання, компетентність, відповідальність, працездатність

D. професійні знання, компетентність, працездатність, вправність

5. Глобалізація ринку праці

A. різноспрямовані потоки трудових ресурсів, що перетинають національні кордони, утворюють міжнародний ринок праці, котрий функціонує у взаємозв'язку з ринками капіталу, товарів та послуг

B. найм на роботу вчених і фахівців іноземними компаніями, спільними підприємствами з іноземною участю, що знаходяться на території країни-донора

C. зростання масштабів міжнародної трудової міграції, що розвивається на фоні глобалізації економіки

D. формування єдиного механізму узгодження попиту та пропозиції робочої сили незалежно від країни проживання тієї чи іншої людини, що розвивається на фоні глобалізації економіки

6. До безробітних відносяться особи

A. що не мають роботи, активно її шукають, незареєстровані у центрі зайнятості

B. що не мають роботи, активно її шукають і готові почати працювати протягом визначеного періоду

C. непрацездатні, що зареєстровані у центрі зайнятості, готові працювати протягом визначеного періоду

D. які, не зайняті суспільно-- корисною працею, яка дає дохід, необхідний для відтворення самої себе

7. Збільшення безробіття відбулося в результаті

- A. збільшення пропозиції робочої сили
- B. зменшення пропозиції робочої сили
- C. збільшення попиту на робочу силу
- D. зменшення кількості робочих місць

8. Основні напрямки регулювання різнонаціональних соціальних структур

- A. надання відпусток, надання пільг, стимулювання підвищення кваліфікації
- B. умови праці, оплата праці, соціальне страхування, надання кредитів
- C. умови праці, оплата праці, надання відпусток, соціальне страхування, надання пільг
- D. вірні відповіді перша та друга

9. Перший сегмент у структурі міжнародного ринку праці охоплює

- A. робочу силу, яка походить з районів світу з відносно низьким рівнем економічного розвитку
- B. робочу силу, яка характеризується відносно постійною зайнятістю, стабільністю трудових навичок, високим рівнем кваліфікації й зарплати, а також доволі чіткою ієрархією кваліфікації
- C. частину працездатного населення, зайняту суспільно-корисною працею, яка дає їй дохід, необхідний для відтворення самої себе
- D. специфічний загін так званої нелегальної робочої сили, чималі потоки якої спрямовуються в індустріальні країни

10. Другий сегмент у структурі міжнародного ринку праці охоплює

- A. робочу силу, яка характеризується відносно постійною зайнятістю, стабільністю трудових навичок, високим рівнем кваліфікації й зарплати, а також доволі чіткою ієрархією кваліфікації
- B. шар працівників з розвинутих країн, а також країн о середнім рівнем розвитку
- C. робочу силу, яка походить з районів світу з відносно низьким рівнем економічного розвитку
- D. частину працездатного населення, зайняту суспільно-корисною працею, яка дає їй дохід, необхідний для відтворення самої себе

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.

2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>
5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.
6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762
7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с
8. Міжнародні економічні відносини : підручник /А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с
9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т.А. Пугель, П.Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.
10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: ХХІ століття [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.
12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч.посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
13. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.
14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.
15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.
16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. – Д. : – Вид-во ДНУ, 2009. – 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>
18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>
19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.
23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.
24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.
25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.
26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org//>.
27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.
28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.
29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.
30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.masmap.org/>.
31. ООН. URL: [https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-
HShttps://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR](https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-HShttps://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR).
32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

Семінар 13 «Міжнародна трудова міграція та фактори, що на неї впливають» Семінар з виконанням розрахункових задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. Самостійно опрацюйте питання:

Особливості міграційних процесів в Україні та світі.

Наслідки трудової міграції для приймаючої країни та країни-виїзду.

3. Розв'яжіть тестові завдання.

1. Еміграція являє собою

- A. повернення емігрантів на батьківщину
- B. виїзд із країни
- C. повернення інтернованих цивільних осіб, депортованих, евакуйованих, полонених
- D. в'їзд у країну

2. Імміграція являє собою

- A. повернення іммігрантів на батьківщину
- B. повернення іммігрантів на батьківщину із відновленням громадянства
- C. повернення інтернованих цивільних осіб, депортованих, евакуйованих, полонених та ін.
- D. в'їзд у країну

3. Репатріація являє собою

- A. повернення іммігрантів на батьківщину
- B. виїзд із країни
- C. повернення іммігрантів на батьківщину із відновленням громадянства та повернення інтернованих цивільних осіб, депортованих, евакуйованих, полонених
- D. в'їзд у країну

4. За формою організації, міграція може бути

- A. легальною
- B. індивідуальною
- C. трудова
- D. релігійна

5. Міжнародним трудовим мігрантом вважається особа, яка переселилася до іншої країни з метою знайти роботу на

- A. 1 місяць і більше
- B. 6 місяців і більше
- C. 1 рік та більше
- D. невизначений термін

6. Залежно від характеру причин, МТМ може бути

- A. безповоротна
- B. добровільна
- C. циркуляційна

D. змішана

7. Залежно від каналів міграції, МТМ може бути

- A. внутрішньокорпоративна
- B. повторна
- C. добровільна
- D. прихована

8. Залежно від приналежності до прикордонної зони, МТМ може бути

- A. міграцією малого міграційного кругу
- B. внутрішньо корпоративна
- C. трудова
- D. циркуляційна

9. Згідно із класифікацією міжнародних трудових мігрантів ООН, прикордонні працівники – це

- A. трудові мігранти, найняті на роботу на прибережній установці, яка перебуває под. юрисдикцією країни, громадянами якої вони не є
- B. трудові мігранти, які, проживаючи в одній країні, залежно від характеру виконуваної ними роботи, змушені переїхати в іншу країну на короткий проміжок часу (пілоти, водії й ін.)
- C. мігранти, які допущені в країну для наземної праці на певний проміжок часу для роботи винятково в рамках конкретного проекту, який реалізується в цій країні
- D. залишають за собою своє звичайне місце проживання в сусідній країні, у яку вони вертаються щодня або, хоча б, раз у тиждень

10. Згідно із класифікацією міжнародних трудових мігрантів ООН, працівники цільового наймання – це

- A. трудові мігранти, які відсилаються своїми наймачами на обмежений проміжок часу в певну країну з метою виконання в ній конкретних обов'язків або функцій
- B. мігранти, які допущені в країну для наземної праці на певний проміжок часу для роботи винятково в рамках конкретного проекту, який реалізується в цій країні
- C. трудові мігранти, які, проживаючи в одній країні, залежно від характеру виконуваної ними роботи, змушені переїхати в іншу країну на короткий проміжок часу (пілоти, водії й ін.)
- D. мігранти, робота яких залежить від сезонних умов і виконується протягом певної пори року

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>
5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.
6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762
7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с
8. Міжнародні економічні відносини : підручник /А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с
9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т.А. Пугель, П.Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.
10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: ХХІ століття [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.
12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч.посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
13. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.
14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.
15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.
16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. – Д. : – Вид-во ДНУ, 2009. – 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>
18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>
19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.
23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.
24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.
25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.
26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org/>.
27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.
28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.
29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.
30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.mactap.org/>.
31. ООН. URL: <https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-NShttps://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR>.
32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

Семінар 14 «Регулювання міграційних процесів» Семінар з виконанням розрахункових задач

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Міграційна політика України.

Міграційна політика ЄС.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Селективна функція МТМ передбачає

- A. зміцнення цілісності глобального простору на основі розвитку міграційно-економічних і соціальних зв'язків між країнами
- B. поділ країн (національних економік) з погляду поточного стану й перспектив розвитку
- C. розподіл трудових ресурсів між країнами, інтеграційними угрупованнями, регіонами світу
- D. що рух трудових ресурсів супроводжується фінансовими й матеріальними (товарними) потоками

2. Політика натуралізації

- A. пов'язана з регулюванням соціальних мереж мігрантів; захист інтересів діаспор і ін.
- B. стосується умов надання громадянства легальним іммігрантам; політика щодо громадянства
- C. стосується проблем адаптації мігрантів, розв'язання етнічних, расових, релігійних проблем та ін.
- D. виражає ставлення до емігрантів, надання прав на в'їзд і створення умов для повернення, особливості контролю за нелегальною еміграцією

3. Україною були підписані такі міжнародні угоди

- A. Конвенція про захист прав людини й основних свобод
- B. Конвенція про статус біженця
- C. Європейська конвенція про правовий статус працівників-мігрантів
- D. всі відповіді вірні

4. Політика соціальної інтеграції

- A. контроль за транзитними міграційними потоками
- B. стосується умов надання громадянства легальним іммігрантам; політика щодо громадянства
- C. стосується проблем адаптації мігрантів, розв'язання етнічних, расових, релігійних проблем
- D. пов'язана з регулюванням соціальних мереж мігрантів; захист інтересів діаспор

5. Керівництво по розробці ефективної політики в галузі трудової міграції в країнах походження і призначення розроблено

- A. МОП
- B. МОМ
- C. ОБСЄ
- D. всі відповіді вірні

6. Найбільша кількість емігрантів, відповідно до даних Migration Data Portal, зосереджена у

- A. Індії
- B. Мексиці
- C. Китаї
- D. немає правильної відповіді

7. Згідно із класифікацією міжнародних трудових мігрантів ООН, працівники цільового наймання

- A. трудові мігранти, які відсилаються своїми наймачами на обмежений проміжок часу в певну країну з метою виконання в ній конкретних обов'язків або функцій
- B. мігранти, які допущені в країну для наземної праці на певний проміжок часу для роботи винятково в рамках конкретного проекту, який реалізується в цій країні
- C. трудові мігранти, які, проживаючи в одній країні, залежно від характеру виконуваної ними роботи, змушені переїхати в іншу країну на короткий проміжок часу (пілоти, водії й ін.)
- D. мігранти, робота яких залежить від сезонних умов і виконується протягом певної пори року

8. Трудові мігранти, які відряджаються своїми наймачами на обмежений проміжок часу в певну країну з метою виконання в ній конкретних обов'язків або функцій – це

- A. сезонні працівники
- B. працівники, робота яких пов'язана з переїздами
- C. трудящі на проекті
- D. працівники цільового найму

9. Репатріація являє собою

- A. повернення іммігрантів на батьківщину
- B. виїзд із країни
- C. повернення іммігрантів на батьківщину із відновленням громадянства та повернення інтернованих цивільних осіб, депортованих, евакуйованих, полонених
- D. в'їзд у країну

10. За формою організації, міграція може бути

- A. легальною

- В. індивідуальною
- С. трудова
- Д. релігійна

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>
5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.
6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762
7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с
8. Міжнародні економічні відносини : підручник /А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с
9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т.А. Пугель, П.Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.
10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: ХХІ століття [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.
12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч.посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
13. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.

14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.
15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 512 с.
16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. — Д. : — Вид-во ДНУ, 2009. — 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>
18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>
19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.
23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.
24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.
25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.
26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org//>.
27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.
28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.
29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.
30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.marcmap.org/>.
31. ООН. URL: <https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-NShttps://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR>.
32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

Семінар 15 «Міжнародна регіональна інтеграція» Семінар-дискусія

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Участь України у інтеграційних процесах.

ЄС.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Полягає в появі в державах, які не є членами інтеграційних об'єднань, деяких проблем, пов'язаних з переорієнтацією економічних зв'язків країн, що входять в об'єднання

- A. «ефект доміно»
- B. «демонстраційний ефект»
- C. «ефект торгівлі»
- D. «інвестиційний ефект»

2. Полягає в позитивному впливі результатів інтеграції (прискорення темпів економічного зростання, зниження інфляції, зростання зайнятості) на інші країни

- A. «ефект доміно»
- B. «демонстраційний ефект»
- C. «ефект торгівлі»
- D. «інвестиційний ефект»

3. Ефекти створення торгівлі та відхилення торгівлі відносять до

- A. статичних
- B. динамічних
- C. політичних
- D. економічних

4. Інтеграційне об'єднання, передбачає вільне переміщення товарів, а також факторів виробництва - капіталу, технології, інформації та робочої сили, а також узгодження економічної політики держав

- A. митний союз
- B. загальний ринок
- C. економічний (і валютний) союз
- D. політичний союз

5. Переорієнтація місцевих споживачів з закупівлі товару у ефективнішого внеінтеграційного джерела постачання на менш ефективне внутрішньоінтеграційне джерело, що відбулася в результаті усунення імпорتنих мит в рамках митного союзу

- A. ефект створення торгівлі
- B. ефект відхилення торгівлі
- C. ефект конкуренції
- D. ефект міграції

6. Переорієнтація місцевих споживачів з менш ефективного внутрішнього джерела поставки товару на більш ефективне зовнішнє джерело (імпорт), що стала можливою в результаті усунення імпорتنих мит в рамках митного союзу

- A. ефект створення торгівлі
- B. ефект відхилення торгівлі
- C. ефект конкуренції
- D. ефект міграції

7. Процес інтеграції, що іде через взаємодію капіталу окремих господарюючих суб'єктів (підприємств, фірм) сусідніх країн шляхом формування системи економічних угод між ними, створення філій за кордоном

- A. мікрорівня
- B. мезорівня
- C. макрорівня
- D. глобального рівня

8. Інтеграція стимулює поглиблення суспільного (в тому числі міжнародного) поділу праці, забезпечує структурні зміни в виробничому секторі країн (галузеві, географічні), полегшує і ініціює технологічні зміни; стимулює розвиток продуктивних сил, підвищення конкурентоспроможності промисловості та підвищення продуктивності праці

- A. виробничий ефект
- B. інвестиційний ефект
- C. політичний ефект
- D. ефект споживання

9. Інтеграція призводить до зміни соціальних стандартів і добробуту населення, зокрема до зміни рівня зайнятості та заробітної плати, перетворенню систем освіти та охорони здоров'я

- A. виробничий ефект
- B. інвестиційний ефект
- C. соціальний ефект
- D. ефект споживання

10. Зростаюча конкуренція між виробниками з різних країн, яка стримує зростання цін, призводить до поліпшення якості товарів, стимулює створення нових технологій

- A. статичний ефект
- B. динамічний ефект
- C. гіпотетичний ефект
- D. немає правильної відповіді

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>
5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.
6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762
7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с
8. Міжнародні економічні відносини : підручник /А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с
9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т.А. Пугель, П.Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.
10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: ХХІ століття [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.

12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
13. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.
14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.
15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.
16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. – Д. : – Вид-во ДНУ, 2009. – 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>
18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>
19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.
23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.
24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.
25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.
26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org//>.
27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.
28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.
29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.
30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.marcmap.org/>.
31. ООН. URL: <https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems-NShttps://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR>.
32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.

34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України.
URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

Семінар 16 «Глобалізація» **Семінар-дискусія**

Методи контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, тестування, розв'язання задач та ситуацій.

Завдання для самостійної роботи:

1. *Опрацюйте конспект лекцій та рекомендовану літературу для обговорення теоретичних питань теми на семінарському занятті.*

2. *Самостійно опрацюйте питання:*

Показники розвитку глобалізаційних процесів та включення у них окремих країн світу.

Країни-лідери включення у глобалізаційні процеси.

3. *Розв'яжіть тестові завдання.*

1. Глобалізація

- A. стадія інтернаціоналізації
- B. стадія інтерналізації
- C. стадія інтеграції
- D. немає правильної відповіді

2. Різновидом економічної глобалізації є

- A. виробнича глобалізація
- B. торговельна глобалізація
- C. фінансова глобалізація
- D. всі відповіді вірні

3. Деіндустріалізація національних економік

- A. позитивний ефект глобалізації
- B. негативний ефект
- C. проблеми, що потенційно здатні викликати негативні наслідки
- D. немає правильної відповіді

4. Економія на масштабах виробництва

- A. позитивний ефект глобалізації
- B. негативний ефект
- C. проблеми, що потенційно здатні викликати негативні наслідки
- D. немає правильної відповіді

5. Нерівномірність розподілу переваг від глобалізації

- A. позитивний ефект глобалізації
- B. негативний ефект
- C. проблеми, що потенційно здатні викликати негативні наслідки
- D. немає правильної відповіді

6. Глобалізація - це процес формування та розвитку всесвітньої інфраструктури транспорту і зв'язку, що забезпечує безперешкодний рух вантажу і людей в масштабах всього світу згідно

- A. комунікаційного підходу до визначення поняття «глобалізація»
- B. інформаційного підходу до визначення поняття «глобалізація»
- C. інституційного підходу до визначення поняття «глобалізація»
- D. функціонального підходу до визначення поняття «глобалізація»

7. До характерних ознак глобалізації не відноситься

- A. виникнення системи всесвітньої інфраструктури транспорту і зв'язку
- B. об'єднання всіх країн навколо рішення загальних (глобальних) проблем людства
- C. глобальний характер міжнародного співробітництва та уніфікація правил господарської діяльності у світовому масштабі
- D. загострення глобальних проблем людства

8. Інтернаціоналізація капіталу - це

- A. загальний процес розвитку соціально-економічних і суспільно-політичних зв'язків між національними державами, які проявляються в зближенні та взаємодії національних економік
- B. процес встановлення безпосередніх, стійких виробничих зв'язків між підприємствами різних країн, в результаті чого, виробничий процес в одній країні стає частиною міжнародного виробничого процесу
- C. процес об'єднання національних капіталів, що виявляється, по-перше, у створенні окремими компаніями господарських об'єктів інших країн (транснаціоналізація), по-друге, у розвитку і появу міжнародних форм взаємодії капіталів різних країн
- D. процес встановлення зв'язків між підприємствами для спільної фінансової діяльності

9. Інтернаціоналізація виробництва - це

- A. загальний процес розвитку соціально-економічних і суспільно-політичних зв'язків між національними державами, які проявляються в зближенні та взаємодії національних економік
- B. процес встановлення безпосередніх, стійких виробничих зв'язків між підприємствами різних країн, в результаті чого, виробничий процес в одній країні стає частиною міжнародного виробничого процесу

- С. процес об'єднання національних капіталів, яке проявляється по-перше, у створенні окремими компаніями господарських об'єктів інших країн (транснаціоналізація), по-друге, у розвитку і появу міжнародних форм взаємодії капіталів різних країн
- Д. процес встановлення зв'язків між підприємствами для спільної діяльності

10. Під інтернаціоналізацією економіки розуміється

- А. діяльність країни в рамках своїх національних кордонів
- В. вихід сфери діяльності за межі національних кордонів
- С. загальний процес розвитку соціально-економічних і суспільно-політичних зв'язків між національними державами, які проявляються в зближенні та взаємодії національних економік
- Д. правильні відповіді В і С

Список рекомендованої літератури

Основна

1. Амеліна І.В. Міжнародні економічні відносини / Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
2. Глобальна економіка : навч. посіб. / О. В. Довгаль, У. Я. Андрусів, О. В. Ткаліч, О. С. Павленко. – Івано - Франківськ: ФОП Супрун В.П., 2019. 262 с
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. / Ю. Г.Козак. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 1. Теоретичні засади глобальних досліджень : [Електронне видання] / В. В. Липов. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 228 с. URL: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/18469>
5. Липов В. Глобальна економіка : навчальний посібник : у 2-х частинах. Частина 2. Сучасний стан, проблеми та перспективи глобального розвитку [Електронний ресурс] / В. В. Липов. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 235 с.
6. Міжнародна економіка : підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук. К. : КНЕУ, 2014. 762
7. Міжнародна економіка : навч. посіб. / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, Т. М. Камінська та ін. ; за заг. ред. С. М. Макухи. - Х. : Право, 2012. - 192 с
8. Міжнародні економічні відносини : підручник /А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Л.П. Кудирко та ін. ; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 612 с
9. Пугель Т. А. Международная экономика [Текст]: учебник / Т.А. Пугель, П.Х. Линдерт, пер. с англ.- М.: Изд-во «Дело и сервис», 2003. - 800 с.
10. Решетило, В. П. Глобальна економіка : навч. посібник / В. П. Решетило; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 167 с

Додаткова

11. Зовнішня торгівля України: XXI століття [Текст]: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Н.О. Іксарова [та ін]; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – Київ: Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2016. – 600 с.
12. Козак Ю. Г. Міжнародна торгівля: навч. посібник / Ю. Г. Козак, Н. С. Логвінова, Н. В. Притула та інші. - 5-те вид., перероб. та доп. - Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 272 с.
13. Рокоча В.В. Міжнародна торговельна діяльність: підручник / В.В. Рокоча, В.Г. Алькема. В.І. Терехов, Б.М. Одягайло [та ін.], за наук. ред. В.В. Рокочої. - К. : Університет економіки та права "КРОК", 2018. - 698 с.
14. Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. Міжнародна торгівля: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2001. — 487 с.
15. Міжнародна торгівля. 4-те вид. перероб. та доп. Підручник. / За ред. Козака Ю. Г., Логвінової Н. С., Барановської М. І. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 512 с.
16. Пуригіна О. Г. Міжнародна міграція : навч. посіб. / О. Г. Пуригіна, С. Е. Сардак. – Д. : – Вид-во ДНУ, 2009. – 352 с.

Інформаційні ресурси

17. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України. URL: <https://smida.gov.ua/>
18. Аналітична система для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl. URL: <https://youcontrol.com.ua/>
19. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
20. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
21. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/>.
22. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>.
23. Український портал про фінанси і інвестиції. URL: <https://minfin.com.ua/>.
24. Класифікатори України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/klasf/zm_kls.htm.
25. Світовий банк. URL: <https://wits.worldbank.org/>.
26. Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org//>.
27. Конференція ООН з торгівлі та розвитку. URL: <https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx>.
28. Міжнародна асоціація виставкової індустрії. URL: <https://www.ufi.org/industry-resources/research/>.
29. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/>.
30. Міжнародний торговельний центр. URL: <https://www.mactap.org/>.
31. ООН. URL: <https://unstats.un.org/unsd/tradekb/Knowledgebase/50018/Harmonized-Commodity-Description-and-Coding-Systems->
[HShttps://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR](https://www.ungm.org/Shared/KnowledgeCenter/Pages/ASR).

32. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
33. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>.
34. Наукова електронна бібліотека періодичних видань НАН України. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/>.
35. ScienceDirect. URL: <https://www.sciencedirect.com/>.
36. Europeana. URL: <https://www.europeana.eu/en>.
37. Directory of Open Access Journals. URL: <https://doaj.org/>.
38. Directory of Open Access Books. URL: <https://www.doabooks.org/>.

Навчальне видання

*Бочарова Юлія Геннадіївна,
Кожухова Тетяна Валеріївна,
Чернега Оксана Богданівна,
Кошель Вікторія Олегівна,
Воробйова Юлія Миколаївна,
Яковенко Юрій Вячеславович*

Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА**

Формат 60×84/8. Ум. др. арк. 2,75.

Донецький національний університет
економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського
50042, Дніпропетровська обл.,
м. Кривий Ріг, вул. Курчатова, 13.
Свідоцтво суб'єкта видавничої
справи ДК № 4929 від 07.07.2015 р.